

ดอกไม้ในวรรณคดีไทย ๗

โดย บั๊กกลอน ๕๗ 27

๒๒ เรื่องบาง

"เห็นดอกนวมสวรรค์บรรจง เหมือนเต้าบุษบงกิณนรี
เห็นซ้องนางรำรายเรียง เหมือนเจ้ารำมายเมียงที่สระศรี"

วรรณคดี : บทละคร เรื่อง "อุณรุท" ตอนล้อมช้าง

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ปลูกได้ง่ายขยายพันธุ์ข้ามปี

ประโยชน์นักชองนางนี้มีเหลือหลาย

ปลูกชองนางทำแนวรั้วเห็นทั่วไป

สวยใไลใบคู่กันเป็นมันแหว

กลีบที่บางปลายมนเมื่อลมพัด

ดอกสะบัดไม่อาจหวังร่วงเป็นแถว

เกิดเป็นคนถ้าไม่สู้ก็ต้องแฉว

ต้องจบแล้วนวน้องดอกชองนาง

จตุพร สุวรรณปากแพร

ดอกชองนาง กระจ่างจ้า คราแรกผลิ

ที่ตำหนิ แม่เพียงนิต คิดดูหนอ

หาไม่พบ ประสบนั้น มันใจพอ

ชองนางก่อ เป็นหนึ่งใน ดอกไม้งาม

ม่วงแกมขาว ดูเศร้านิต ยามพิศนั้น

สวยสีสัน น่าฝันนัก รักต้องห้าม

สวยเจือเศร้า แกมนิต คิดทุกยาม

ดอกไม้งาม ยามถูกชาย เต็ดไปชม

ยามต้นร้าง ชองนางนั้น พลันเหี่ยวเฉา

ความสวยเล่า เจ้าหดหาย ไม่สุขสม

ร่วงโรยรา คราเหี่ยวไป ไร่รื่นรมย์

ชายชื่นชม สมฤดี ก่อหนีไป

ชื่อชองนาง นางชอง ท้องนางเล่า

ท้องนางสาว ท้องสาวน้อย น่าคอยไหม

ท้องนางนี้ ไม่ดีหนา คราท้องลาย

ท้องของใคร ไยจึงท้อง ท้องให้พอ

ให้คิดถึง ท้องนางสาว ยังขาวสวย

ไม่หย่อนย้วย เหมือนท้องนาง ต่างกันหนอ

ท้องนางสาว ไร่ใจหนา น่าเคลียคลอ

เห็นแล้วก่อ ขอชื่นชม สมใจเรา

ถ้าเปิดนิต ปิดมากหน้อย ค่อยน่าจ้อง

ชายตามอง หน้าท้องเล่า ของเหล่าสาว

จินตนาการ ผ่านความคิด ผิดไหมเรา

มันน่าเข้า เจาะเจ้าซึ่ง ถึงข้างใน

ถ้าเปิดมาก เกินไปเล่า เหล่าสาวเอ๋ย

น่าสมเพช เวทนา หนามากมาย

ขอเตือนนิด สะกิดหน่อย คอยเป็นห่วง

ของสงวน ส่วนตัวล้วน ควรปกปิด

สาวลองเคย ถ้ามชยดู รู้บ้างไหม

ทำไปได้ เหตุไหน ไร้ความคิด

อยากทักท้วง ล้วงความนัย ให้สักนิด

เปิดเพียงนิด ไม่ผิดหนา ถ้าอยากโชว์

โกวิท ธีรวิโรจน์

ยลชองนางคลี่สยายคลุมไหล่ขาว

ผมดำราวขนกาน้ำพิสมัย

ร่างระหงอ่อนแอ่นแสนตรึงใจ

ยามสบตาบไหวใคร่เชยชม

ดูจดังเทพธิดามาสรรสร้าง

ดอกชองนางม่วงขาวเจ้าแซมผม

งามครบถ้วนกุลสตรีที่นิยม

โยกลับตรมเมื่อผ่านกาลเวลา

เมื่อโลกนี้ไม่มีอะไรแน่

ความเกิดแก่เจ็บตายในภพหน้า

ร่างที่สวยกลับทรุดโทรมไหมโรคา

ได้ผลาญพลังงามหายจากกายเธอ

ชองนางที่เคยยาวเคยเกล้ามวย

เสียบชองนางดอกสวยให้เฝอเปลอ

วันนี้ร่วงไม่มีเหลือเมื่อได้เจอ

หาใช่เพื่อเอดส์เจ้ากรรมผู้ทำลาย

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

ดอกชองนาง กลางเกศเกล้า เคเกล้าแก้มนวล

หอมอบอวล กายเจ้า ฝ้าคอยจ้อง

อร่ามร่าง รางกราย ชม้ายมอง

พรางตระกอง ประคองมาลี ที่เคลียคลอ

พุ่มไสว เขียวใบ พร่างพราวดอก พลีวระลอก ลมพัด สะบัดช่อ
ม่วงแลขาว วาวแวว แพรวล่อ ใคร่พะนอ คลอนาง พलगเซยชม
ซ้องนางพุ่มนี้ ที่เจ้า ฝ้าถนอม เคยเด็ดดม พร้อมนำ เสียบแซมผม
มาบัดนี้ แรมร้าง ลาระทม แม่เวยกลม ไปลอยลม อยู่แห่งใด

กุศล คำเพราะ

ต้นซ้องนางทรงพุ่ม ไม่สูงนัก ผู้คนมักนิยม ชมดอกสวย
ดอกสีม่วงเข้มเด่น เป็นรูปกรวย แสงแดดช่วยปลุกไว้ ในที่แจ้ง
ชื่อซ้องนางช่างเพราะ เหมาะสตรี หลึงชื่อนี้ต้องงาม สมนามเธอ
หากวาสนาพาไป คงได้เจอ หากเห็นเธอจะจ้อง คุณซ้องนาง

ณรงค์ ศรีพุ่ม

ดอกซ้องนางเป็นไม้จากต่างถิ่น จากแดนดินแอฟริกาไกลแสน
เจริญงอกงามได้ดีที่ไทยแลนด์ ดอกงามแม้ในสรวงสวรรค์ปั้นแต่งมา

เป็นดอกเดี่ยวรูปแตรแลสวยใส แต่ว่าไร่กลิ่นที่ถวิลหา
มีสีม่วงต่างขาวเข้ยววนตา ชอบแสงแดดแจ่มจ้าฟ้าลมดี
นิยมนำมาปลูกเป็นแนวรั้ว ออกดอกทั่วทุกฤดูจรูสดสี
หมั่นรดน้ำพรวนดินใส่ปุ๋ยดี ก็จะมีดอกให้ชมสมใจเอย

อุไรรัตน์ ภาสกาพันธ์

ซ่องนางช่างสวยสมภิรมย์นัก เห็นประจักษ์งามล้ำค่าเหลือหลาย
ดอกสีม่วงสีขาวดั่งดาวพราย ส่องกำจายให้เด่นดวงพวงพะยอม
ต้นซ่องนางเป็นไม้พุ่มเตี้ยต่ำ ต้นไม้ล้ำเกินหกฟุตสุดถนอม
ใบเป็นคู่เรียงตามกิ่งลำต้นยอม สีม่วงย้อมดอกให้เข็มเต็มกลีบบาง
ซ่องนางนี้มีปลูกไว้ใช้ประดับ ปลูกกระจัดเป็นรั้วให้ไว้กีดขวาง
ปลูกลงดินหรือปลูกใส่กระถางวาง ถ้าให้งามปลูกกลางแจ้งแรงแดดดี
ซ่องนางนี้เปรียบเหมือนเจ้าไว้มวยผม เติมผสมผมให้ใหญ่ได้เปลี่ยนสี
ทำให้สูงหรือเติมให้ผมได้มี ทำแบบนี้ที่จะให้ได้ซ่องนาง

อานนท์ สรวิสูตร

ไม้พุ่มเตี้ย กิ่งก้านงอ อ้อซ่องนาง กลีบดอกบาง สีขาวจาง บ้างสีม่วง
ออกตามซอก งอกปลายกิ่ง สิ่งแหนหวง ซาบซ่านทรวง ห้ากลีบดอก ออกทั้งปี

ดอกรูปแตร แลตรงกลาง สีจางเหลือง

แต่งเป็นพุ่ม งดงามทรู ดูเข้าที่

ซ่องนางหนึ่ง เคยซาบซึ้ง ตรึงตราจิต

ซ่องนางนี้ อยากมอบใจ ให้นิรันดร

งามประเทือง ไม้ดอกที่ มีศักดิ์ศรี

ชื่นชีวี ได้พานพบ คบหากัน

เคยใกล้ชิด จิตสวຍใส นำไปฝัน

ตื่นจากฝัน ซ่องนางหาย เสียตายจ้ง

ศรีวิวัฒน์ สุวรรณ

จะต่อต้านทุจริตคอร์รัปชั่น

จะให้มีธรรมาภิบาลอย่างระวาง

จะมุ่งมั่นทุ่มเทอย่างเต็มที่

จะทำให้มวลประชาสุขนิรันดร

นี่คือคำสัญญาประชาชาติ

ท่านมุ่งมั่นทำให้ได้ตามหมายปอง

หากสำเร็จมวลประชามีความสุข

หากล้มเหลวมวลประชาทุกตรมใจ

จะมุ่งมั่นสร้างระบบให้เข้มแข็ง

แม้หมดแรงจะปกป้องสถาบัน

จะมุ่งที่ประโยชน์ชาติตามที่ฝัน

ทั้งหมดนั้นเพื่อตอบแทนแผ่นดินทอง

นายกได้ประกาศอย่างกึกก้อง

ท่านรับรองจะรักษาสัญญาใจ

ประเทศชาติหมดทุกข์ฟ้าสดใส

แผ่นดินไทยจะมีดมิตสนิทนาน

จะวางใจผู้นำประเทศชาติ
พวกโก่งกิ้นหมิ่นศาสน์สถาบัน

ท่านฉลาดทุกปัญหา รู้แตกฉาน
อีกไม่นานคงหมดสิ้นแผ่นดินไทย

จตุพร สุวรรณปากแพร

สีม่วงสวย เป็นกรวยดี โคนสีขาว
ดอกช้องนาง สวยสำอางค์ อย่างเป็น
เป็นไม้พุ่ม ใบเขียวจัด สะบัดพริ้ว
ช้องนางคลี่ ตามลมพริ้ว ดูสกา

ช่างสวยราว สวรรค์ส่ง ตรงให้เห็น
ยามเดินเล่น เห็นดอก เจ้าออกพราว
ยามลมพัด ดอกไหวพลิ้ว คล้ายผมสาว
ดอกสีขาว ก็สวยแจ่ม แอร่มจริง

ยามเจ้าออก ดอกเต็มกอ ล้อลมไหว
จะรักเจ้า ไปตลอด ไม่ทอดทิ้ง

สีม่วงซึ่ง ตรึงฤทัย ให้รักยิ่ง
สวยเสียจริง ใจจึงต้อง รักช้องนาง

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกช้องนางกลีบขอบบางสีม่วง ขาว
อ่อนวัยนวลเนียนละเมียดละไม

งามพริ้มพราวราวสาวสวยสดใส
ชุ่มชื่นใจยามเห็นดอกช้องนางบาน

รูปทรงคล้ายแต่รห้ำกลีบหยักเล็กน้อย

มีเหลืองลอยในกรวยดอกบอกความหวาน

ออกดอกเดี่ยวแฝงกิ่งงามตระการ

ริมรั้วบ้านปลูกเป็นพุ่มชุ่มตา

หากเก็บเจ้ามาร้อยเรียงเคียงมวยผม

คงนำชมนำรักมากหนักหนา

เพลินพิศพักตร์เจ้าเร้าอร่า

ขอพียาอยู่ชิดใกล้ชื่นใจเอย

ดวงพร เดชกุลทอง

โอ้ซ่องนางดอกงามยามเสียบผม

กล่อมอารมณ์ชมละมุนนุ่มนวยสาว

สีม่วงใสสวยจริงเพลิดพริ้งพราว

ขับแก้มนวนนางกระจ่างใจ

กลีบม่วงครามยามแยมแจ่มฉะอ้อน

เหลืองเกษรภมรเกล้าเฝ้าหลงไหล

กลีบบางเบาลอยล่องตามลมไป

จะคว่ำไขว่คืนกลับก็กลับไป

นวลนางน้องซ่องผมลมพัดพริ้ว

ล่องลอยปลิวพริ้วสวยสลวยไสว

ด้วยคำมั่นแสนรักปักดวงใจ

โลมละม้ายฝันปองซ่องนางเธอ

อัญชลี ณ เชียงใหม่

๒๓ ฝรั่ง

"ชงโคตะโกตะขบหว่า ต้นตุ้มกากาฝากลง
ชอบกลต้นมหาหงส์ มะเดื่อดกลูกนมแมวฯ"

วรรณคดี : กาพย์ห่อโคลง "นिरาศธารทองแดง"

พระนิพนธ์ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสूरियวงศ์(เจ้าฟ้ากุ้ง)

“ชงโคตะโกตะขบหว่า ต้นตุ้มกากาฝากลง

ชอบกลต้นมหาหงส์ มะเดื่อตก ลูกนกแมว” (เจ้าฟ้ากุ้ง)

ดอกชงโค Purple orchid. Orchid tree Butterly tree. Purple Bauhinia

ชื่อละติน Bauhinia purpurea วงศ์ได้เสี่ย Leguminosae

ชื่อท้องถิ่น ดอกตีนวัว เสี้ยวดอกแดง ชาวใต้หลง เสี้ยวเลื่อย. กะเฮอ สะเปชี

แม่ฮ่องสอน เรียกเสี้ยวห่วน คงทานดี ชงโคนี้ มีทั่วไทย ภาคใต้จีน

ใบเว้าปลาย คล้ายใบแฝด ชอบแดดจัด มองเห็นชัด คล้ายหัวใจ ละม้ายสิ้น

แต่บางท่าน ต้นมองเห็น เป็นรอยตีน จิ้งจกจินต์ จินตนา ว่าชงโค

ชาวฮินดู บูชา มาลามงคล ในเรือนตน ต้นไม้นี้ มีแล้วโก้

พระลักษมี ศรีเศล ในมโน ใช้ชงโค โข้วแทนกาย ให้พระนารายณ์

ต้นชงโค โก้ดี มีลีลา อักษรศาสตร์ ณ จุฬา ได้ตราไว้

ใช้เป็นไม้ ในสัญลักษณ์ ปกธงใจ เทพลีลา ก็ตั้งให้ ไม้ নামนำ

สถาบัน เทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ยังชมล้ำ

ไม้สัญลักษณ์ คณะ วิศวกรรม และประจำ ม.ราชภัฏ สมเด็จพระเจ้าพระยา

ลูกผสม ดอกเสี้ยว กับชงโค ตั้งชื่อโซ้ว ชงโคฮอลแลนด์ แผนการค้า

บางคนไม้ ชงโคออสเตรเลีย เชียร์ราคา นี่คือนีลา การตลาด ไข่ชาติใด

สมุนไพร แก้อา ใช้พิษร้อน ยาระบาย อ่อนอ่อน ถอนพิษไข้

พิษจากเลือด และน้ำดี พอกฝีคลาย โรคบิดหาย ท้องร่วงไหล ไส้ลมกระเพาะ

ปลูกประดับ ปรับมุมมอง ครองใจนาน
โชยกลิ่นหอม ย่อมจิตใจ ได้จำเพาะ

ปลูกในบ้าน สถานศักดิ์สิทธิ์ พืชเหมาะเจาะ
ยามลัดเลาะ เหยาะอย่าง ช่างรื่นรมณ์

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

หอมอ่อนอ่อนโรยรินขึ้นชงโค
ดอกชมพูพรวพร่างกมล

ไม่ใหญ่โตมากนักในไพรสมถ์
ยามเยียมยลแยมย้อมใจเพลिन

ตามบ้านเรือนมักปลูกเป็นไม้ประดับ
คือต้นไม้แห่งสวรรค์ถิ่นเจริญ

ทั้งยังนับไม้มงคลชนสรรเสริญ
ไม่ขัดเขินสัญลักษณ์หลายสถาบัน

สรรพคุณทางยามีหลายหลาก

ตั้งแต่ราก เปลือกต้น แก่น ใบ ดอกนั้น

ผู้เชี่ยวชาญบำบัดโรคสารพัน

ศึกษามั่นคงคุณค่าสมุนไพร

รากและดอกบอแก้วเป็นยาระบาย

ถ้านำใบต้มน้ำแก้ไอใหญ่

พืชใช้ร้อนอ่อนลงด้วยดอกสวยใส

ลำใส่ไหหวท้อรงใช้เปลือกต้นเอย

ดวงพร เดชกุลทอง

ลมรวริน พากกลิ่นหอม น้อมนำจิต

ให้เฝ้าคิด ถึงองค์ พระลักษมี

พระนารายณ์ เป็นองค์ สวามี

ชงโคนี้ แทนองค์ เอกชญา

สีม่วงพราว วาวตา พาให้หลง

กลิ่นหอมส่ง ให้ปลัน สุตพรรณษา

ใช้ชงโค แห่งองค์อร แต่ก่อนมา

ด้วยเป็นยา มากคุณ บุญหนุนนำ

มาบัดนี้ ชงโคสวย อยู่ในสวน ยามลมหวน มวลช่อเชิด ดุเลศล้ำ
พื่นเพเจ้า มาจากไหน ให้จดจำ ด้วยว่านำ มาจากจีน ถิ่นแสนไกล
ใบเขียวอ่อน คล้ายหัวใจ ใส่ความรัก ด้วยประจักษ์ ว่ารักแท้ แน่ไหน
เจ้ามีคุณ ใช้เป็นยา ย่อมจิตใจ สีสวยไซ้ร้ ยังหอมรื่น ชื่นใจเออ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

เป็นดอกไม้ที่สวยนักคนรักโข ดอกชงโคปลูกทั่วไปไทยทั้งผอง
ไม้ยืนต้นสนแดดจ้าทำคนมอง แอบหมายปองต้นชงโคไ้อปวดใจ
ดอกชงโคไม้นี้สีสวยสด ช่างงามดสีชมพูหรรษเฉิดไฉ
อีกม่วงแดงแฝงด้วยเล่ห์เท่กระไร ทั้งสองสีสวยบาดใจให้อยากยล
กลิ่นแม่หอมอ่อนอ่อนแต่ร้อนรุ่ม ต้นสูงพุ่มที่กิ่งอ่อนคลุมด้วยขน
ใบที่เดี่ยวคล้ายหัวใจปลายใบมน ใบร่วงหล่นหน้าหนาวราวธันวา
ดอกจะออกเป็นช่อต่อปลายกิ่ง กลีบสวยยิ่งดั่งกล้วยไม้คล้ายกันหนา
เรียกชงโคหรือตีนวัวก็ได้เนา อยู่ที่ว่าอยู่ถิ่นใดไม่ต่างกัน

สรรพคุณชงโคมากโขอยู่ บอกให้รู้รากดอกใบได้ทั้งนั้น
อีกดอกแก่นเปลือกต้นก็สำคัญ ชงโคนั้นใช้ทำยาคุณค่าอนันต์

จตุพร สุวรรณปากแพรก

ฝากหัวใจสอดใส่บนใบเขียว นามว่าเสี้ยวดอกแดงแฝงความหมาย
ยื่นลำต้นแถวทิวดอกพริ้วพราย ชมพุ่ม่วงสร้อยสายแสนโสกา
ชงโคในดวงใจใครคนหนึ่ง หลงแอบซึ่งทุกวันไฝฝันทา
ริ้วชงโคยามพบเมินหลบตา วันนี้มาที่เก่าเหงาจับใจ
คงไม่มีคำรอให้พ้ออีก เพียงแต่หลักทางเดินเกินอยู่ใกล้
กับถ้อยคำอำลามาฝากไว้ เป็นคนใหม่ฝั่งเศร้าตรง...ใต้ชงโค

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

"ชื่อชงโคบานโสกาสะพรั่ง
แย้มเยือนเตือนความหลัง
รักยังสดใสไม่เลือน..."

แว่วเพลงนี้คราใดใจเปี่ยมสุข ช่วยปลอบปลุกสร้างขวัญวันก่อนเก่า
บ้านสมเด็จแดนดินถิ่นเคยเนา ครั้งวัยเยาว์มาเฝ้าคว้าหาความรู้
ลูกสุริยะม่วงขาวชาวชงโค ดูช่างโก้่งขายาวพราวเลิศหรู
เติกบ้านนอกคอกนามาเรียนครู ที่หวังอยู่ป.กศ.ก็พอแล้ว

ไต้ร่มเงาชงโคอันโอ้อ่า ส่งคนกล้าขึ้นสู่ฝิ่งอย่างแน่นหนา
ม่วงสีสดชงโคงามวามะแวม บ้านสมเด็จเพชรแพรวกลางใจชน

สุวิทย์ เตียรทอง

ต้นชงโคสูงใหญ่แผ่ไปกว้าง เวลาว่างนั่งเล่นเป็นร่มเงา
ไต้ร่มเย็นเป็นสุขทุกข์บรรเทา ถ้าเลือกเอามาปลูกถูกต้องแล้ว
คิดอยากปลูกชงโคไว้โชว์ดอก มีคนบอกฮอลแลนด์ดอกแน่นดี
ชงโคออสเตรเลียก็ยังมี เลือกให้ดีปลูกไว้ ได้ประโยชน์

ณรงค์ ศรีพุ่ม

ชงโคนี้ มีชื่อเรียก สำเนียงหลาย สมุนไพร มากสรรพคุณ หนูนนำส่ง
นำปลูกนั้น มั่นใจหนอ ขออ้าง เสริมสร้างส่ง ชงโคอยู่ คู่เมืองไทย
ภาคกลาง เรียกชื่อส่ง “ชงโค” นี้ “สะเปะซี” “กะเฮอ” เหล่ากันใหญ่
“ดอกตีนวัว” “เสี้ยวหวาน” ว่ากันไป แม่ฮ่องสอน เมืองนี้ไซ้รู้ เรียกกันนั้น
ซักมันเขียว “เสี้ยวดอกแดง” ฮักแพงเหลือ คนจาวเหนือ เกื้อกูล ไพบูลย์นั้น
ปลูกกันไว้ ใส่ใจอยู่ ดูทุกวัน ไม่สูญพันธุ์ นั้นสุขล้น คนเลื่องลือ

ชาวตำบขวาน เรียกกันหนา ว่าเสี้ยวเลื้อย
ถิ่นกำเนิด ชงโคเล่า คนเขาลือ

อยากสำแดง แสงหลายเติบโต กำริบหนอ
“Orchid Tree” ”Purder” ฉันทเจอมา

ชาวอินเดีย เขียรทุกเมื่อ เชื่อโดยชื่อ
เป็นพันธุ์ไม้ พระลักษมี มีหน่อแนว

แสนดีใจ ไยฉันทนี้ โชคดีนัก
ให้ฉันทมา ห้าปีก่อน ตอนนี้โต

ยามดอกบาน ฉันทชื่นนัก จักขอบอก
ความภูมิใจ ก่อเกิด กำเนิดมี

แสนสุขศรี มีชงโค โตเต็มบ้าน
ใบกลมมน ช่างละม้าย คล้ายรูปทรง

ชงโคงาม ยามมีดอก ออกเป็นช่อ
กลิ่นหอมเย็น เมื่อพบเห็น เช่นพบเธอ

ชงโคงาม มักผลัดใบ ในหน้าหนาว
แตกใบอ่อน ออกดอกไว้ ให้ทุกคน

คุยเรื่อยเปื่อย ฉะฉานแฉะ แฉะเรื่องชื่อ
เอเซียหรือ คือถิ่นเกิด กำเนิดมา

(ชื่อ)อังกฤษก่อ พอได้ไม้ ชงโคหนา
พอแล้วหนา เรื่องชื่อนั้น มันเฝือแล้ว

ชงโคหรือ คือไม้สวรรค์ ชั้นฟ้าแจ้ว
สูงส่งแล้ว เพรศแพรวเล่า เจ้าชงโค

คนรู้จัก มักคุ้น รุ่นอาวุโส
ต้นชงโค โตแล้วนั้น หน้าบ้านนี้

ยามเห็นดอก ชงโคนั้น ฉันทสุข
ว่าเรานี้ ฝีมือไซ้ไร ไม่ธรรมดา

โกวิท ธีรวิโรจน์

ยามดอกบาน ดูสวยทรู ชมพุ่มวง
สุดแหนหวง ตรีเตรียมไว้ มอบให้เธอ

สวยจริงหนอ ดอกจะมี ห้ากลีบเสมอ
คงละเมอ อยากเจอนัก รักหน้ามล

ผลิบะราว เดือนเมษา ยันหน้าฝน
อยากได้ยล สาวงาม นามชงโค

ใบชงโค ต้มน้ำจึก รักษาไข้ แก้โรคไอ ได้ไวแท้ แน่จริงหนอ
อยากใคร่ลอง กับน้องนาง นวลลออ ไอที่คอ แก้ได้ไหม ไอเลิพยุ

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

ดอกเอ๋ยเจ้าดอกชงโค ใบดูจรรอยเท้าโคตัวโตใหญ่
จึงได้ชื่อว่าชงโคไ้อักระไร เหตุไฉนจึงไม่ตั้งชื่ออื่นมา
ฉันมีต้นชงโคโชว์หน้าบ้าน งามตระการแจ่มเจิดเลิศนักหนา
คนข้างกายปลูกให้ได้เพลินตา สุขอุราเมื่อมองต้องฤทัย
ยามแดดร่มลมพริ้วละลิวลอก นั่งชมดอกชงโคบานสดใส
เก็บชงโคมาร้อยเล่นเป็นมาลัย คล้องคอให้ลูกหลานसानสุขเอย

อุไรรัตน์ ภาสกาภรณ์

โؤชงโคเห็นเจ้ามาเก่าก่อน กลิ่นหอมอ่อนดอกงามยามหน้าหนาว
สีชมพูม่วงแดงสกา ใบแผงยาวแผดซ้อนตอนปลายมน
หอมอรอยชงโคไ้อัออกเจ้า เก็บดอกเอาบูชาพากุศล
ไม้ศักดิ์สิทธิ์เทพไท้ในสกล นฤมลลักษมีที่พึงใจ
หลายหลากชื่อถว่าภาษาถิ่น ไพเราะลิ้นเสี้ยวหวานปานสดใส
คือชงโคไ้อัหนอแปลกกระไร ไม้มงคลลให้ได้บูชา

ชงโคเอยงามแท้แก่ใจพี่ โฉมฤดีทอดฤทัยให้เฝหา
ระดับเรือนประดับใจในอุรา จากสวรรค์ชั้นฟ้าหล้าลงดิน
งามทั้งรูปจวบก็หอมพร้อมตัวเจ้า ประโยชน์เนาเวลานอนอยู่มิรู้สิ้น
ช่วยรักษาป่วยไข้ได้ตั้งจินต์ ระดับบ้านชานถิ่นกลิ่นอบอวล

อัณฺชลิ ฦ เชียงใหม่

ไม้ยืนต้น มงคลค่า น้าถนอม ปลูกรายล้อม เขตบ้าน ปานกำแพงแก้ว
เสี้ยวดอกแดง แผงฉม พรหมเพริศแพรว ดอกบานแล้ว อวลโชน โปรยชื่นใจ

ใบชงโค โถหัวใจ ใครทำหล่น นฤมล นื่องนาง ลืมบ้างไหม
ชมพุ่ม่วง ร่วงแล้ว ดอกหนึ่งไซ้ไร ใครนำไป ให้เจ้า ไว้เชยชม
งามใบดอก ผลต้น ก็ลั่นค่า แม้นแดดจ้า พึ่งพา เย็นใต้ร่ม
ให้คุณค่า สมุนไพโร ฝืนนิยม สุดภิรมย์ ชมชงโค ใ้อ์สุขครัน

กุศล คำเพราะ

ชงโคเอยชงโคไ้อ์ตัวหน้อย คนไม่น้อยคอยดูเจ้าเขาจะเห็น
ว่าตัวเจ้าแสนสวยไม่ซาเย็น เจ้าจะเป็นหนึ่งในดอกไม้งาม
ชงโคหรือเสี้ยวดอกแดงแห่งภาคเหนือ กะเฮอร์ของกะเหรี่ยงนำเกรงขาม
เสี้ยวเลื้อยของภาคใต้ระบือนาม ทิวสยามปลูกได้ในทุกทาง

ใบชงโคเป็นใบเดี่ยวรูปหัวใจ

จะผลัดใบช่วงฤดูหนาวกลาง

ดอกชงโคมีกลิ่นหอมอ่อนอ่อนด้วย

ดอกม่วงแดงหรือชมพูดูน่าชม

ชาวอินดูถือเป็นต้นไม้สวรรค์

ของพระชายาพระนารายณ์อวตาร

สรรพคุณแก้พิษร้อนและท้องเสีย

วะพอกฝีและแผลได้หลายเพลา

ฝึกแบนได้คล้ายถั่วไม่กว้างขวาง

ผลิใบค้ำกลางเมษาพฤษภาคม

ซึ่งจะช่วยน้อมนำจิตคิดเหมาะสม

เร้าอารมณ์ยามเห็นเจ้าน้องนงคราญ

เป็นต้นอันพระลักษมีศรีสถาน

ปลูกประดับในบ้านเรือนชานนา

ท้องร่วงเพ็ลี่ยแก้บิดขับปัสสา

ต้มรักษาแก้อาการไอได้อย่างดี

อานนท์ สรวิสูตร

